

Bilag 1

I det følgende vil der fremhæves konkrete materialevalg¹ – der kan bearbejdes retorisk og mediefagligt - som eksempler i forhold til temaet: Transkøn.

I tillæg til holdningstilkendegivende artikler, podcast og debatprogrammer (fx Deadline, den 01.09.2018, TID: 14:10-35:46, hvor der debatteres samfundets accept af kønsidentiteter) om transkønnethed kan programmer, hvor vi møder børn, unge og voksne, der lever som transkønnede (der naturligt har en stemme i denne sag) inddrages i undervisningen, som eksempler på livsoplevelser, der er forskellig fra majoritetens. Programserien: *"Født i forkert krop"*, 2016, (fx afsnit 1, hvor der fokuseres på 3 af deltagerne) følger seks transpersoner i forskellige aldre, hvor seeren inviteres ind i deltagerens private hverdagsliv og desuden tilbydes dialog mellem deltagerne i tv-studiet. En nyere og længere programserie: *"Et helt menneske"*, 2022, (fx afsnit 1), følger Asta på 5 år og Frederikke på 17 år i en årrække, og skildrer deres liv som transkønnede og også deres familiers tanker og overvejelser om deres børns transition.

Det vil være yderst relevant at lade eleverne få sundhedsfaglig viden om de behandlingsmuligheder, som det danske sundhedssystem tilbyder transkønnede – information som fx kan findes på Rigshospitalets hjemmeside². Den faktuelle sundhedsfaglige viden kan kombineres med en undersøgelse af tekstens sproglige formidling. I forlængelse af dette kan programmet: *"Jeg vil ikke være pige, mor"*, 2019, (fx TID: 18:30-30:42), anvendes, da programmet også sætter fokus på de etiske problemstillinger, der fx knytter sig til hormonbehandling, og desuden også på eventuel fortrydelse efter hormonbehandling. Enkelte transkønnede giver udtryk for fortrydelse omkring dele af deres behandlingsvalg, hvad der også berettes om i artiklen: *"Uanset hvad er jeg født i en mands krop"*, 2017, Berlingske. Viden om de forskellige behandlingsmuligheder, der dels er reversible (fx stophormoner) og dels irreversible, er brugbar i elevernes egen stillingtagen og/eller i deres opbygning af troværdig argumentation i forhold til perspektiver på emnet: Transkøn.

Førnævnte artikel sætter også fokus på den transkønnedes trivsel. Kvantitative data om transkønnedes trivsel (fx transpersoners livskvalitet, transpersoners oplevelser med diskrimination og vold, transpersoners sociale relationer) kan undersøges i rapporten: *"Kortlægning af homo- og biseksuelles samt transpersoners levevilkår og samfundsdeltagelse"*, 2022, VIVE.

¹ Samtlige nævnte programmer kan findes på CFU

² Link til Rigshospitalets hjemmeside: <https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/center-for-koensidentitet/behandlingsforloeb-og-informationspjece/Sider/behandlingsforloeb.aspx>

Dette bilag er en del af artiklen

<https://emu.dk/stx/undervisningsmiljoe/sexualundervisning/sexualundervisning-med-afsaet-i-laereplanerne-paa?b=t6-t383-t6180> på emu.dk

Udarbejdet af Jeanette Smærup Djernæs for Børne- og Undervisningsministeriet 2024.

I forlængelse af dette kan regeringens handlingsplan: *"Plads til forskellighed i fællesskabet – LGBT+ handlingsplan 2022-2025"* analyseres.

Perspektiver på juridisk kønsskifte under 18 år udfolder sig i programmet: *"Realitytjek – Peter Skaarup møder transkønnet"*, 2020, (fx TID: 08:40-19:35), og debatteres i Deadline, den 21.08.2022, med overlæge, Astrid Overgaard, medlem af Etisk Råd, Morten Bangsgaard, samt talsmand for Foreningen af Støtte til Transkønnede Børn, Helge Sune Nymand.

I Deadline refereres bl.a. til artiklen: *"Nynne Bjerre Christensen blander sig i debatten om kønsidentitet: Det er ikke ligesom at farve hår. Biologisk køn er ikke en social konstruktion"*, den 19.08.2022, Berlingske, som kan være et eksempel på en holdningstilkendegivende artikel, der desuden får et modsvar i artiklen: *"Kære Nynne Bjerre Christensen. Tror du virkelig, at vi transkønnede holder op med at eksistere, hvis I holder op med at tale om os?"*, den 9.09.2022, Berlingske.

Fiktionsfilmen: *"Gir"*³, 2018, (hvis man kun vil arbejde med et enkelt klip, kan det fx være: TID: 00:53-1:09:00) der er instrueret af Lukas Dhont, portrætterer den unge Laras transition og særligt de følelsesmæssige udfordringer, som hun oplever. En mediefaglig undersøgelse kan suppleres med en analyse af de implicite påstande, som værket synes at iscenesætte i billeder og lyd – i Laras fortælling.

Fiktionsfilmen: *"Tomboy"*⁴, 2011, (hvis man kun vil arbejde med klip, kan det fx være: TID: 42:47-49:42 samt 57:50-1:13:23) som er instrueret af Céline Sciamma, skildrer den tiårige Laure, der præsenterer sig som Mickäel for børn i det nye kvarter, som familien netop er flyttet til. Her kan den mediefaglige bearbejdning naturligvis ligeledes involvere en analyse af de implicite påstande, som filmen synes at fremsætte i billeder og lyd.

Den britiske reality-serie: *"Genderquake"*, 2018, (fx afsnit 1, TID: 00:00- 00:24:45 samt 42:03-45:51 og afsnit 2, TID: 2:43-8:42) inviterer 11 deltagere med forskellig kønsidentitet og seksualitet til at leve sammen i et sommerhus i en uge. Programmet åbenbarer kønsdiversiteten for seeren og involverer også konflikter i forhold til forskellige holdninger til køn.

Debatten om køn, kønsroller og kønsidentitet – og dermed også transkønnethed - er ofte polariseret mellem to positioner. Den ene position repræsenterer en traditionel, biologisk kønsforståelse, hvor man betragter kønnene som grundlæggende forskellige, allerede fra fødslen af, og hvor hvert køn har sine bestemte træk, funktioner og opgaver. Modsat den anden position – den socialkonstruktivistiske opfattelse af køn - hvor kønnene grundlæggende betragtes som ens. De ydre forskelle og kønsroller vil indenfor denne forståelse hovedsageligt forklares med kulturel påvirkning.

Dette bilag er en del af artiklen

<https://emu.dk/stx/undervisningsmiljoe/sekstualundervisning/sekstualundervisning-med-afsaet-i-laereplanerne-paa?b=t6-t383-t6180> på emu.dk

Udarbejdet af Jeanette Smærup Djernæs for Børne- og Undervisningsministeriet 2024.

Afgørende er det naturligvis dels at tilbyde eleverne viden om transkønnethed og dels at tilbyde forskellige synspunkter og perspektiver på transkønnethed, der muliggør, at eleverne selv kan tage stilling - eller i hvert tilfælde kan formulere en troværdig argumentation (mundtligt, skriftligt, multimodalt) – til dilemmaer, der er knyttet til transition og til transkøn. Eleverne kan i den forbindelse også lave en lille vox pop, de kan anvende til at med- eller modargumentere.

³ Filmen: "Girl" kan findes på Filmstriben. Se evt. anmeldelse i Ekko: <https://www.ekko.dk/anmeldelser/girl/>

⁴ Filmen: "Tomboy" kan også findes på Filmstriben. Se evt. anmeldelse i Information: <https://www.information.dk/kultur/2019/12/derfor-tomboy-aarhundredes-bedste-film>